

Iránytű

Kisebbségnek lenni: a Gondviselés ajándéka. Ezt vallják a romániai, a felvidéki, de a vajdasági magyarok is. Most is. A pillanatnyi történések ellenére is. Ezt az irányításként igazságot mi, többségként élő magyarok talán sohasem érthetjük meg igazán.

Véletlenül éppen Magyarországon járt a NATO-támadás időpontjában a vajdasági férfi. Itt akadt dolga azon a napon, melynek estéje már végérvényesen emlékezetébe jegesedett.

Vendéglátói váltak a rossz hír hozóivá. A szokásos szerda esti krimi amerikai képei és szövege alatt futott az egymondatos fényűzés: Belgrádot és Újvidéket is bombázzák a NATO repülőgépei. A férfi szinte megbénult. Megdermedt körülötte az idő.

Ányai fenyegetőzés után talán nem is hitte, hogy tényleg elkezdődik azon a napon Magyarország szomszédságában a háború – ott, a hazájában, a Vajdaságban, ami Jugoszlávia. Pedig bekövetkezett, s azóta is tart két, egymás reakcióit értetlenül fogadó világ, a nyugati demokrácia és a szerb nacionalizmus tusakodása.

A férfi le-föl járkált a lakásban. Befelé forduló tekintettel kanalizta a levest. Aztán leszegett fejjel gyalogolt nagyokat. Hol az egyik ismerősnél, hol egy másiknál lelt szállást. De aludni képtelen volt. Az óráját nézte. Várta a htrecet. Órákat ült a telefon mellett, hogy a néhány mondatos rébuszból kitalálja, mi lehet otthon, a szeretteivel. Zsebrádiójának állomáskereső gombját tekergette egyik adóról a másikra. Este meg a magyar, a szerb, az angol, a német és az amerikai tévéállomások híradói nézte. Hírdászatból állt az élete. Két hírműsor között mozaikkockákból próbált jövőképet kirakni.

Egyik pillanatban úgy látta, maradnia kell, próbált úgy élni, mintha ide tartozna, igyekezett hasznosítani magát, elfoglaltságot találni, elhessegetni a nem ideillő gondolatokat. A másik percben már önvád marcangolta, hogy ő itt, ahol a tavasz és a béke – a család pedig ott, a határon túl, a bombák sebezte Vajdaságban.

Sok ilyen nap után megérkezett az asszony és a gyerek. A férfi villódzott a visszafajított idegességétől. A szinte a fölismeghetetlenségig földült tekintete akkor sem simult ki, mikor megérintette a háborúból e szigetre ért szeretteit. Feszült maradt. Magának sem vallotta be, de nehezményezte, hogy az asszony nélküle is megbirkózik a helyzettel. Hogy nem könyörög neki, menjen haza, hanem inkább arra ösztökéli, maradjon. Hogy arról győzködi, biztonságosabb itt az olyan férfinak, aki még hadköteles.

Erre egy itteni, lehetséges jövő fölvezetéséhez a gyereke szemével is újrarekonstruálta e világot. A gyerek rácsodálkozott a reklámokra, az emeletes házakra, a sok autóra, a fényes kirakatokra. Az árubőségétől dagadó áruházban amit csak lehetett, megfogott és kipróbált. A gyerek játszott és haverkodott, gyorsan oldódott, de nem idomult. Néhány nap telt el, de már haza akart menni. Még ma most háború is van. Együtt lenni – az ottani magyarokkal.

Egy pillanat alatt döntött: együtt mennek – haza. Mert ott, kisebbségként jobban egymásra utaltak, ott jobban szeretik egymást, mit itt, a többségiek. Ott lenni! Ott dolgozni! Ott élni! E vágyának engedett a vajdasági férfi. Hisz azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne...

Újszászi Ilona

Bövíült az idegenforgalom

● Budapest (MTI)

Az év első két hónapjában 429 ezer vendég 1,1 millió vendégéjszakát töltött el a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken, ami – a lényegében változatlan vendégszám mellett – 4 százalékos növekedés a tavalyi év hasonló időszakához képest – közölte a Központi Statisztikai Hivatal gyorsjelentésében pénteken.

A külföldi vendégek száma nem változott, az általuk eltöltött vendégéjszakáké viszont 4 százalékkal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A belföldi vendégforgalom emelkedett az év első két hónapjában: a 238 ezres vendég-szám 2 százalékos, az 586 ezer vendégéjszaka pedig 4 százalékos emelkedést tükröz.

A külföldiek vendégéjszakáinak 88 százalékát az Európából, ennek háromnegyedét az Európai Unióból érkeztek vendégek töltötték Magyarországon. A legtöbb turistát külföldi Németország, Ausztria és Olaszország összesen 46 százalékkal részesedett a forgalomból.

A külföldi forgalom 91 százalékát bonyolító szálló-

dák szobafoglaltsága az év első két hónapjában 29 százalékos volt. Ez lényegében ugyanannyi, mint egy évvel korábban.

A belföldi turisták az olcsóbb szálláshelyeket részesítették előnyben: a turisztaszállók forgalmának 93 százalékát, az ifjúsági szállók, üdülőházaik és egyszobos szállodákénak negyötöd részét adták a belföldi utasok.

Január-február hónapban a kereskedelmi szálláshelyek 5,6 milliárd forint szállásdíj-bevételt értek el, ami 20 százalékkal haladja meg az egy évvel korábbit. Az egy vendégéjszakára jutó szállásdíj 16 százalékkal emelkedett, átlagosan 5000 forintba került. A belföldi vendégek 2400, a külföldiek átlagosan 8000 forintot fizettek egy-egy éjszakáért.

A magánzárlásadók száma 1998. december 31-én 34 ezer, a férőhelyeké 177 ezer volt. Ebből 147 ezer helyet a fizetővendéglátásban, 30 ezret pedig a falusi vendéglátásban kínáltak. Magánzárláshelyeken az elmúlt évben 573 ezer vendég 3,7 millió éjszakát töltött el. A forgalom fele a Balaton partján jelentkezett, ahol a szálláshelyek háromötöde található.

● Egy délután a Mécses-tanyán Rácsok mögül a pusztába

Sándor kérdése: melyik volt előbb, a strucc vagy a tojás?

Szép a pusztá – mondja a költő és dainok. Szép a pusztá – mondják azok a börtönből szabadultak, akik két és fél, nyolc, illetve tizenöt évet ülték a rácsok mögött. A Mórahalomhoz közeli Mécses-tanyán őket látogatták meg a minap a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpszichológus Társaság által szervezett konferencia résztvevői.

A tanyák között kanyargó betonúton meg-megállunk és a helyiektől érdeklődünk, ugyan mondaná meg valaki, merre találjuk a Mécses-tanyát. Először egy félmeztelenre vetkőzött férfit kérdezzük meg, aki éppen tanyája udvarán tesz-vesz: – Jó napot! A Mécses-tanyát keressük. A férfi nem tudja, hol élnek és dolgoznak a börtönből szabadultak, ám azt elmondja, hogy ő meg a rotátorát és a fűkapját keresi, amit télen loptak el tőle ismeretlenek. Már a harmadik embertől érdeklődünk a Mécses-tanya hollétéről, amikor végre útbaigazítanak. – Menjünk egyenesen, aztán balra, s ott a szénakazal mögött, a kis fehér házban laknak a börtönből szabadult lelkek – mondják és mutatják kalauzaink, akik elmesélik, hogy elejében féltek az ismeretlen emberektől, akik évekként elzárva néhány balhét is csináltak, de ma már nem aggódnak. – Én azt sem tudom, hányan laknak a Mécses-tanyán, az viszont biztos, hogy nincs rájuk panasz – közli az idősebb férfi, s nekiáll a feleségével szőlőt metszeni.

A börtönpszichológus konferencia résztvevőit jócskán megelőzve érkezünk a tanyára. Az udvaron négy ember fogad bennünket: Ördögh István gondnok, valamint három börtönből szabadult ember. Éva és Vendel március eleje, Sándor viszont 1994 augusztusa óta él

a tanyán. Előbbiek januárban, illetve februárban szabadultak: Éva nyolc, Vendel pedig két és fél évet ült börtönben.

A kölcsönös bemutatkozás után Vendel közli: – Tudjuk, hogy a múltunk fekete, de nagyon szeretnénk, ha a jelenünk és a jövőnk tiszta lenne, s mindent megteszünk azért, hogy visszailetszkezdjünk a társadalomba. Vendel és Éva nyugalmas, békés helynek tartja a tanyát, amit egyébként rövid ittlétek alatt szépen rendezték. Kitaraktatták és felmossák a szobákat, felásták és meggerelyézték a kertet. Éva és Vendel Alsószenttamásra – ahol hasonló módon élnek a börtönből szabadultak – érkeztek a Mécses-tanyára.

Azt nem tudják, hogy meddig maradnak, de nem is ér-

deklí őket. Terveik között szerepel, hogy évek múlva vesznek egy tanyát, ahol úgy élhetnek majd, mint más ember. Sándornak, aki tizenöt esztendő ült a Csillagban, mindez már sikerült, ugyanis két évvel ezelőtt 250 ezer forintért megvette a szomszédos tanyát. Az állatokat (teheneket, disznókat, kecskéket és struccokat) egyébként ő és Ördögh István gondozza.

Az 50 esztendő Sándor elmesélte, hogy az első időkben rá is furcsán néztek a mórakalakiak, de hála Ördögh Istvának és a karitatív egyesület elnökének, Majzik Mátyásnak – aki egyébként tíz évig volt a nevelője a Csillagban –, befogadták a helybeliek. Büszkén újságolja, hogy ma már nagyon sok emberrel áll tegez

viszonyban. – Kellene magamellé egy asszony – mondom én, mire ő azt válaszolja: próbálgatott, kerestett, kutatott, de nehéz olyan asszonyt találni, aki megmarad a tanyán.

Végzőre befut a konferencia résztvevőit szállító autóbussz, megannyi nővel és férfival.

S hogy milyen furcsaságokat produkál az élet, a Mécses-tanyán találkozott össze két régi ismerős, cellatárs: Éva és Katalin. Utóbbi nemrégiben szabadult, s arra tette fel az életét, hogy akik kijönnek a börtönből, azokat mind erkölcsileg, mind anyagilag támogassa. Szép a pusztá – mondja a költő és dainok. Szép – mondják a börtönből szabadultak és a Napra néznek.

Sz. C. Sz.

Katalin és Éva a Mécses-tanyán találoztak először szabadulásuk óta.

(Fotó: Schmidt Andrea)

Amerikai magyar tanárok

● Cleveland (MTI)

Az ohioi John Carroll egyetemen csütörtöktől vasárnapig tart az Amerikai Magyar Tanárok Egyesületének 24. konferenciája.

Az idei találkozó rendezői az anyanyelvi konferen-

cia segítségével külön ülés-főtanfelügyelőjét), a Felvidékről pedig Sidó Zoltánt (a szlovákiai magyar pedagógusszövetség elnökét) hallgatják meg a magyar tanügy térségükben tapasztalható helyzetéről.

A konferencián egyébiránt az észak-amerikai magyarság társadalmi, kulturális, ifjúsági és egyházi életével, történelmével, a nyelv és a kultúra oktatásának elméleti és gyakorlati kérdéseivel kapcsolatos előadások hangz-

nak el.

Felmentették Tanyi

● Budapest (MTI)

Jogerősen felmentette a robbantásos bűnügyek gyanúsítottjaként is ismertté vált Tanyi György harmadrendű vádlottat, az ellene államtitoksértés büntette miatt emelt vádlól pénteken az első fokozatú Fővárosi Bíróság.

A zárt tárgyalássorozatot követő nyilvános ítélethirdetésen elhangzott: a bíróság négy év börtönnel sújtotta Gál Antal rendőrtisztet – a BRFK szervezett bűnözés elleni osztályának volt munkatársát –, az ügy elsőrendű vádlottját, aki 1996 őszén a robbantásos bűncselekményekkel kapcsolatos szigorúan titkos adatokat adott el 50 ezer forintért. Ellene a vádló államtitoksértés és hivatalos személy által elkövetett vesztegetés.

Három év börtönbüntetésre ítélte a Fővárosi Bíróság Horváth Szabolcs vállalkozó másodrendű vádlottat, aki fizetett Gál Antalnak, illetve átvette tőle az iratokat. Ellene ugyancsak államtitoksértés, illetve hivatali vesztegetés volt a vád.

Két-két év felfüggesztett szabadságvesztést kapott államtitoksértés miatt a negyedik és az ötödrendű vádlott, akik Horváth Szabolcsot átvették az iratokat.

Az első-, másod-, negyedik, ötödrendű vádlottak ítélete a fellebbezések miatt nem jogerős, Tanyi György felmentését azonban elfogadta az ügyész, így ez az ítélet jogerőre emelkedett.

Idősek adószai

● Kecskemét (MTI)

„A családban, nagycsaládban gondolkodó kormányzat az az álláspontja, hogy mindannyian adószai vagyunk szüleinknek, nagyszüleinknek. Biztonságos, derűs öregkoruk biztosítása az egész társadalom kötelessége.” Ezt Harrach Péter szociális és családlégi miniszter jelentette ki pénteken Kecskeméten az idősek nemzetközi éve Bács-Kiskun megyei nyitóján.

A miniszter hangsúlyozta: bár változatlanul fontos az idősothonok befogadókapacitásának, színvonalának növelése, illetve az egyedül élők házi gondozása, hosszú távon a probléma gyökeres megoldását nem az intézmények jelentik.

Valódi megoldásnak a kecskeméti példát említtette, amelyet országosan követendőnek nevezett. Kecskemét önkormányzata ugyanis az idősekről való gondoskodás középtávú programjában előkelő helyen szerepelteti a többgenerációs együttélést lehetővé tevő lakásépítkezések támogatását. Ha egyelőre még kis lépésekben is, de ebbe az irányba kell elindulni mindenütt, mert ez a járható út – mondta Harrach Péter. Ugyanezt a gondolatot húzta alá a hatvan éven felüliek helyzetével, egészségügyi problémáival, társadalmi megítélésével részletesen foglalkozó előadásában Szűcs Attila megyei pszichiáter főorvos is, aki szerint a huszonnegyedik órában vagyunk, hogy a fiatalok idősekkel kapcsolatos szemlélete megváltozzon. A professzor rámutatott: ha a lakásvizonyok miatt az unoka nem él együtt a nagyszülővel, akkor nincs a két nemzedék között napi és érzelmi kapcsolat. A ritka találkozások nem elegendőek ahhoz, hogy feloldják a nagy korkülönbségből is adódó nézetbeli, értékítéletbeli ellentéteket.